

Μάθημα: ΧΗΜΕΙΑ Γ

Τάξη: Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

Ημερομηνία: 07/02/2021

Καθηγητές: ΟΜΑΔΑ ΧΗΜΙΚΩΝ

Όνοματεπώνυμο:

ΘΕΜΑ Α

Για τις ερωτήσεις Α1 έως και Α5 να κυκλώσετε το γράμμα που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση.

Α1. Ποια από τις παρακάτω ουσίες είναι πρακτικά αδιάλυτη στο H_2O ;

- α. το εξάνιο ($CH_3CH_2CH_2CH_2CH_2CH_3$).
- β. το υδροχλώριο (HCl).
- γ. η αιθανόλη (CH_3CH_2OH).
- δ. το υδροφθόριο (HF).

Μονάδες 5

Α2. Κατά την συμπύκνωση ενός μοριακού διαλύματος, υπό σταθερή θερμοκρασία, η οσμωτική του πίεση :

- α. δεν μεταβάλλεται.
- β. αυξάνεται.
- γ. μειώνεται.
- δ. δεν γνωρίζουμε.

Μονάδες 5

Α3. Με τον όρο «ηλεκτρονιακό νέφος» εννοούμε :

- α. Το χώρο που καταλαμβάνει ένα άτομο.
- β. Ένα χώρο στον οποίο μπορούν να βρεθούν ηλεκτρόνια.
- γ. Ένα πλήθος ηλεκτρονίων που κινούνται σε ένα χώρο.
- δ. Το σύνολο των σημείων ενός χώρου από τα οποία περνάει ένα ηλεκτρόνιο σε ορισμένο χρόνο.

Μονάδες 5

Α4. Με ποιον από τους παρακάτω τρόπους μπορεί να αυξηθεί η ταχύτητα της αντίδρασης :

- α. μείωση του όγκου του δοχείου
- β. μείωση της θερμοκρασίας
- γ. αύξηση του βαθμού κατάτμησης του $CaCO_3$
- δ. μείωση του βαθμού κατάτμησης του $CaCO_3$

Μονάδες 5

Α5. Σε θερμοκρασία $25^\circ C$ ένα διάλυμα HCl συγκέντρωσης $10^{-7} M$ έχει :

- α. $pH = 1$
- β. $pH = 7$
- γ. $pH = 7,2$
- δ. $pH = 6,8$

Μονάδες 5

ΘΕΜΑ Β

B1. Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε πρόταση τη λέξη Σωστό, αν η πρόταση είναι σωστή, ή Λάθος, αν η πρόταση είναι λανθασμένη.

- α. Οι ανόργανοι καταλύτες όπως και τα ένζυμα έχουν πολύ εξιδεικευμένη δράση.
- β. Μια ένωση που αποτελείται από διαφορετικά χημικά στοιχεία έχει συνολική διπολική ροπή μηδέν.
- γ. Δύο διαλύματα ίδιας συγκέντρωσης και ίδιας θερμοκρασίας μπορεί να έχουν διαφορετική οσμωτική πίεση.
- δ. Σε κλειστό δοχείο που έχει αποκατασταθεί η ισορροπία $A(g) + B(g) \rightleftharpoons 2Γ(g)$, η πίεση ισούται με 20atm . Με σταθερή θερμοκρασία, διπλασιάζουμε τον όγκο του δοχείου. Στη νέα χημική ισορροπία η πίεση στο δοχείο έχει τιμή 12atm .
- ε. Με πλήρη εξουδετέρωση διαλύματος οξέος από διάλυμα βάσης, ίδιας θερμοκρασίας, προκύπτει ουδέτερο διάλυμα.

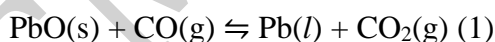
Μονάδες 5

B2. Δύο άτομα υδρογόνου που έχουν το κάθε ηλεκτρόνιο τους στην τρίτη στιβάδα, αποδιεγείρονται. Στο πρώτο άτομο, το ηλεκτρόνιο μεταβαίνει στην Κ στιβάδα εκπέμποντας ακτινοβολία συχνότητας ν_1 . Στο δεύτερο άτομο το ηλεκτρόνιο μεταβαίνει αρχικά στην L στιβάδα, εκπέμποντας ακτινοβολία συχνότητας ν_2 και στη συνέχεια, μεταβαίνει στην Κ στιβάδα, εκπέμποντας ακτινοβολία συχνότητας ν_3 .

- α. Να βρεθεί η μαθηματική σχέση ισότητας μεταξύ των τριών συχνοτήτων. (μονάδες 3)
- β. Σε άλλο άτομο υδρογόνου, το ηλεκτρόνιο του διεγείρεται στη Ν στιβάδα. Ποιος είναι ο μέγιστος δυνατός αριθμός συχνοτήτων που μπορούν να ανιχνευθούν κατά τη μετάπτωση του ηλεκτρονίου στη θεμελιώδη κατάσταση; Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας. (μονάδες 2)

Μονάδες 5

B3. Δίνεται η ισορροπία:

Σε ένα δοχείο σταθερού όγκου εισάγονται $1\text{mol PbO}(s)$ και $1\text{mol CO}(g)$.

Σε ένα δεύτερο δοχείο, ίδιου όγκου, εισάγονται $1\text{mol Pb}(l)$ και $1\text{mol CO}_2(g)$.

Τα δύο δοχεία θερμαίνονται σε κατάλληλη θερμοκρασία θ και αποκαθίσταται η ισορροπία (1).

Να συγκριθούν οι ποσότητες του $\text{CO}(g)$ στα δύο δοχεία. (μονάδα 1)

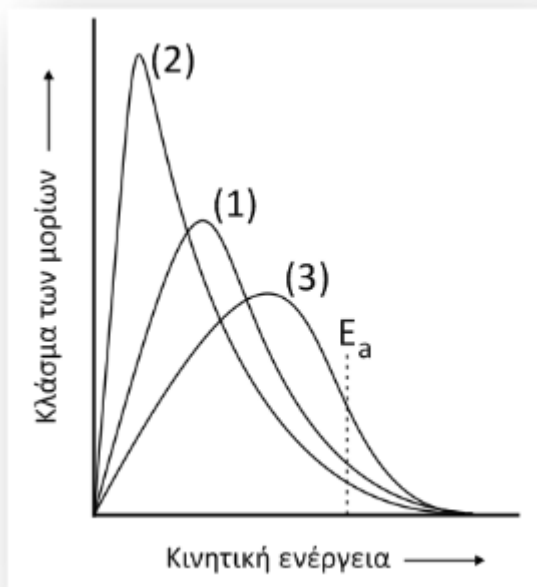
Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας. (μονάδες 5)

Μονάδες 6

- B4.** Μια από τις χημικές αντιδράσεις που συμβαίνουν στα συστήματα εξάτμισης των αυτοκινήτων, δίνεται με τη χημική εξίσωση: $\text{NO}_2(\text{g}) + \text{CO}(\text{g}) \rightarrow \text{NO}(\text{g}) + \text{CO}_2(\text{g})$. Σε κλειστό δοχείο και σε σταθερή θερμοκρασία $\theta_1^\circ\text{C}$ εκτελούμε διάφορα πειράματα για την μελέτη της κινητικής της παραπάνω αντίδρασης. Τα πειραματικά αποτελέσματα δίνονται στον παρακάτω πίνακα.

Πείραμα	$[\text{NO}_2]$ (mol/L)	$[\text{CO}]$ (mol/L)	Αρχ. ταχύτητα v (mol/L·s)
1 ^ο	0,1	0,1	0,005
2 ^ο	0,4	0,1	0,08
3 ^ο	0,1	0,2	0,005

- α.** Να δείξετε ότι η αντίδραση δεν πραγματοποιείται με απλό μηχανισμό. (μονάδες 3)
β. Αν το πείραμα 1 πραγματοποιείται σε δοχείο όγκου $V = 2 \text{ L}$, να υπολογίσετε την ποσότητα (σε mol) του NO που θα περιέχεται στο δοχείο τη χρονική στιγμή κατά την οποία η ταχύτητα της αντίδρασης, θα έχει υποτετραπλασιαστεί σε σχέση με την αρχική της τιμή. (μονάδες 3)
γ. Αν η καμπύλη (1) στο παρακάτω διάγραμμα (ενεργειακή κατανομή των αντιδρώντων μορίων σε διαφορετικές θερμοκρασίες) αντιστοιχεί στη θερμοκρασία θ_1 , να εξηγήσετε ποια από τις άλλες δύο καμπύλες αντιστοιχεί σε θερμοκρασία θ_2 , όπου $\theta_2 > \theta_1$. (μονάδες 3)

Μονάδες 9

ΘΕΜΑ Γ

Γ1. Το χημικό στοιχείο X ανήκει στην τέταρτη περίοδο του Περιοδικού Πίνακα και το άτομό του στη θεμελιώδη κατάσταση διαθέτει 4 μονήρη ηλεκτρόνια.

α. Να γράψετε την ηλεκτρονιακή δομή του ατόμου X σε στιβάδες και υποστιβάδες και να υπολογίσετε τον ατομικό του αριθμό. (μονάδες 2)

β. Σε ποια ομάδα και σε ποιον τομέα του Περιοδικού Πίνακα ανήκει το στοιχείο X ; (μονάδα 2)

γ. Να βρείτε πόσα ηλεκτρόνια του ιόντος X^{3+} στη θεμελιώδη κατάσταση έχουν $m_l = 0$ και πόσα έχουν $m_l = -1$. (μονάδες 2)

δ. Να εξηγήσετε ποιο από τα σωματίδια X^{3+} και X^{2+} έχει μεγαλύτερο μέγεθος. (μονάδα 1)

ε. Να υπολογίσετε τον ατομικό αριθμό ενός χημικού στοιχείου Ψ που βρίσκεται στην ίδια περίοδο με το X και έχει τη μεγαλύτερη ατομική ακτίνα από όλα τα στοιχεία της περιόδου. (μονάδες 2)

στ. Για το χημικό στοιχείο Ω έχουμε τα παρακάτω δεδομένα :

Στάδιο Ιοντισμού	Απαιτούμενη ενέργεια (kJ/mol)
1 ^ο	590
2 ^ο	1145
3 ^ο	4982
4 ^ο	6475

Να βρείτε σε ποια κύρια ομάδα του Περιοδικού Πίνακα ανήκει το στοιχείο Ω. (μονάδες 2)

Μονάδες 11

Γ2. Υδατικό διάλυμα HF έχει συγκέντρωση 0,2M. **Να εξηγήσετε** πως μεταβάλλονται τα μεγέθη :

i. βαθμός ιοντισμού (α_{HF}), ii. pH, iii. $[OH^-]$ και iv. $n_{H_3O^+}$
στις επόμενες περιπτώσεις :

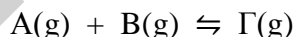
α. Προσθήκη νερού (T σταθερή),

β. Προσθήκη αερίου HF (V και T σταθερά).

Θεωρείστε ότι ο βαθμός ιοντισμού του οξέος είναι $\alpha < 0,1$.

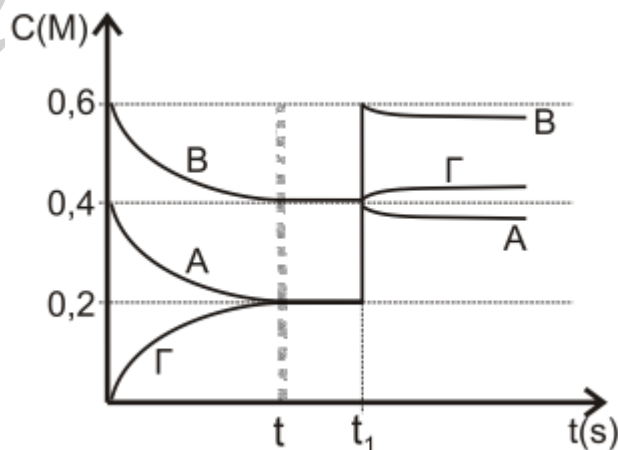
Μονάδες 8

Γ3. Σε κενό δοχείο όγκου V εισάγονται τη στιγμή t_0 ποσότητες των A και B, οι οποίες αντιδρούν σύμφωνα με τη χημική εξίσωση :

Τη στιγμή t αποκαθίσταται χημική ισορροπία.

Τα διαγράμματα συγκέντρωσης – χρόνου για όλα τα σώματα της αντίδρασης δίνονται στο ακόλουθο σχήμα :

Τη στιγμή t_1 η μεταβολή που προκλήθηκε στο δοχείο είναι :

- i. Αύξηση του όγκου του.
- ii. Μείωση του όγκου του.
- iii. Ταυτόχρονη προσθήκη ποσοτήτων και των τριών συστατικών της αντίδρασης.
  - α. Να επιλέξετε τη σωστή απάντηση. (μονάδα 1)
  - β. Να δικαιολογήσετε την επιλογή σας. (μονάδες 5)

Μονάδες 6

ΘΕΜΑ Δ

Δ1. Δίνονται τα παρακάτω υδατικά διαλύματα στους 25°C (όπου $K_w = 10^{-14}$) :

- Διάλυμα Y1 : HNO_2 $C_1 = 0,01\text{M}$, pH_1
- Διάλυμα Y2 : NaOH C_2 M, $\text{pOH}_2 = \text{pH}_1$
- Διάλυμα Y3 : ουρίας $C_3 = 2 \cdot 10^{-3}$ M

α. Αν τα διαλύματα Y2 και Y3 είναι ισοτονικά, να υπολογίσετε τη C_2 καθώς και την σταθερά ιοντισμού του HNO_2 .

Δίνεται ότι η ουρία δημιουργεί μοριακό διάλυμα.

Μονάδες 6

β. Να υπολογίσετε πόσα mol καθαρού HNO_2 πρέπει να προστεθούν σε 500mL του διαλύματος Y1 ώστε το pH του να μεταβληθεί μια μονάδα.

Μονάδες 5

γ. Να υπολογίσετε πόσα mL νερού πρέπει να προστεθούν σε 200mL του διαλύματος Y2 ώστε να μεταβληθεί το pH του μια μονάδα.

Μονάδες 3

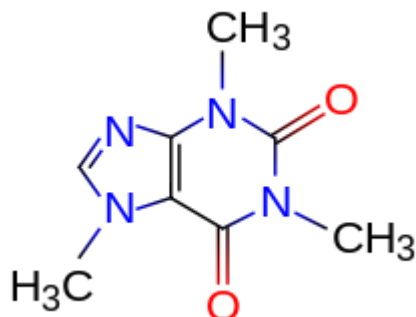
Δ2. Να διατάξετε τα ακόλουθα υδατικά διαλύματα κατά σειρά αυξανόμενης τιμής pH.

- Διάλυμα KHSO_4 $C = 1\text{M}$
- Διάλυμα NaHS $C = 0,1\text{M}$
- Διάλυμα NH_4Cl $C = 0,1\text{M}$.

Δίνονται : όλα τα διαλύματα βρίσκονται στους 25°C όπου $K_w = 10^{-14}$,
για το H_2SO_4 : $K_{a1} \gg 1$, $K_{a2} = 10^{-2}$, για το H_2S : $K_{a1} = 10^{-7}$, $K_{a2} = 10^{-13}$,
για την NH_3 : $K_b = 10^{-5}$.

Μονάδες 6

Δ3. Η καφεΐνη είναι μία διεγερτική ουσία που συναντάται στον καφέ. Η δομή της καφεΐνης παρουσιάζεται στο σχήμα που ακολουθεί :

Λόγω της δομής της διαλύεται στο νερό αλλά και σε οργανικούς διαλύτες όπως είναι το χλωροφόρμιο (CHCl_3).

Το νερό και το CHCl_3 δεν αναμιγνύονται και όταν έρθουν σε επαφή σχηματίζουν δύο στιβάδες (φάσεις).

Όταν η καφεΐνη διαλυθεί σε ένα σύστημα $\text{H}_2\text{O} / \text{CHCl}_3$ αποκαθίσταται η ισορροπία :

Σε υδατικό διάλυμα καφεΐνης όγκου 40mL που περιέχει 0,5g καφεΐνη προστέθηκαν 10mL CHCl_3 .

Το σύστημα ανακινήθηκε έντονα και στη συνέχεια αφέθηκε να ηρεμήσει.

Να υπολογίσετε τη μάζα της καφεΐνης που διαλύθηκε στη στιβάδα του CHCl_3 .

Μονάδες 5

Ευχόμαστε Επιτυχία!!!